

Sh. t. V. G.

Dnr. 77 89/42

(Byråchefen Carl v. Horn,)
Kungl. Järnvägsstyrelsens Militärbyrå,
S t o c k h o l m .

Åberopande dagens telefonsamtal får jag meddela följande:

Vid tåg 38 ankomst till Kornsjö den 10 oktober d.å. antrades lokomotivet av en tysk militärpolis och en norsk hirdman, som företogo en visitering av lokomotivets alla utrymmen. Intet misstänkt anträffades. Lokpersonalen, förare J.A. Jonasson och biträdet Algot Lundqvist, beordrades medfölja till den tyska militärbevakningens lokaler i stationshuset, vilken order lokpersonalen åttlydde. I dessa lokaler underkastades lokpersonalen kroppsvisitation utan att någonting föregripigt anträffades.

Då tåg 10121 den 13 oktober d.å. stod klart för avgång antrades loket av en tysk militärpolis, som visiterade loket och därefter anmodade lokpersonalen medfölja till militärbevakningens lokaler för kroppsvisitation. Detta vägrade lokpersonalen, lokförare O. Sjöstrand och biträdet E. Svensson, varför kroppsvisiteringen verkställdes å loket. Intet föregripigt anträffades. I detta fall anmodades lokpersonalen anteckna sina namn i en anteckningsbok. Vad namnteckningen innebar ha de ej reda på.

Då lokförare Jonasson den 14 oktober kom till Kornsjö anmodades han anteckna sitt namn och tågnumret vid visiteringen den 10 oktober i samma anteckningsbok.

Kroppsvisiteringarne hava varit mycket noggranna, t.o.m. plånböckerna ha genomletats.

Det är självklart, att lokpersonalen anser, att denna behandling av dem, som för fullgörande av sin tjänst måste föra tågen över gränsen, är irriterande och förödmjukande.

Personalen är fullt medveten om, att de nuvarande ömtåliga förhållandena kräva takt och korrekt uppträdande av dem och veterligen ha inga anmärkningar riktats mot dem.

Jag tillåter mig hemställa, att Byråchefen ville göra framställningar hos vederbörande tyska myndigheter om förbud mot dessa till synes godtyckliga trakasserier mot den personal, som för den mellanfolkliga tågtrafikens skull måste vistas på norskt område.

Vi begära icke annat än att vår personal skall bli behandlad

Göteborg.

I anslutning till det under gårdagen av riksdagsman C.P. Olsson telefonledes gjorda påpekandet angående vissa missförhållanden å Kornsjö station får undertecknad avdelning om desamma anföra följande:

Vid tåg n:r 50 ankomst till Kornsjö lördagen den 10 oktober inställde sig en tysk polisman åtföljd av en norsk s.k. hird och uppgåvo sig ha till uppgift att företaga undersökning. Vad undersökningen gällde gavs intet besked om. Båda polismännen voro beväpnade. Loket antrades och en noggrann granskning av alla lokutrymmets detaljer företogs. Sedan denna slutförts anmodades lokpersonalen, bestående av lokförare J.A. Jonasson och lokbiträdet Algot Lundqvist, att följa polismännen till den i stationhuset inrymda polisstationen i och för kroppsvisitering, vilken anmodan personalen ansåg sig böra åtlyda. Kroppsvisiteringen gjordes med känd tysk grundlighet. Fickorna blottades på sitt innehåll och även rent personliga förhållanden, som kunde framgå av tillhörigheterna, synades. Intet förgräpligt anträffades.

Då tåg n:r 10121 den 13 i samma månad stod färdigt att avgå från omnämnda station infann sig samma tyska polisman - en mycket ung man - vid loket, steg upp på detsamma och sökte genotecken och åtbörder göra klart, att han skulle göra en undersökning därstädes. Den försiggick på sätt, som tidigare angivits och sedan granskning slutförts framställde han teckenledes krav, som personalen inte ansåg sig kunna tolka. En norsk stationskarl, vilken kom med en order trodde sig kunna utläsa, att kravet innebar en anmodan att följa med till polisstationen för kroppsvisitation. Häremot gjorde personalen - lokförare Oskar Sjöström och lokbiträdet Evert Svensson - invändningar, förmenande att man inte kunde utan vidare lämna loket ifråga och hemställde genom den norske stationskarlen att kroppsvisiteringen kunde företagas på loket. Detta blev också fallet. Fickor länsades och tillhörigheterna granskades, kroppen överkändes, men intet kom i dagen som föranledde anmärkning i något avseende. Både förare och biträde fingo anteckna sina namn i en polismannen tillhörig antecknings-

enär lokförare Jonasson onsdagen den 14 dennes vid besök i Kornsjö anmodades inskriva namn och det först undersökta tågets nummer i den tyska anteckningsboken.

Det är uppenbart att en närgångenhet från den tyska polisens sida av detta slag är i hög grad ägnad att verka irriterande och förödmjukande på de svenska medborgare, som ha till uppgift att för fullgörande av sin tjänst följa vederbörande transportmedel innanför den norska gränsen. Personalen torde i samtliga fall varit fullt medveten om, att de nuvarande högst ömtåliga förhållandena i Norge kräva takt och återhållsamhet ifråga om känslor vid de dagliga färderna in över den västra riksgränsen och inga berättigade anmärkningar kunna heller riktas på dess sätt att sköta sina i detta avseende grannliga uppgifter. Den påtagligt ökade närgångheten från den tyska polisens sida är måhända framsprungit ur någon alltför nitisk strävan från den lokala polisledningen på ifrågavarande plats, en slutsats som i någon mån styrkes av den slumpartade förekomsten av dessa undersökningar.

Framställningar om rättelse i sågda avseende synes avdelningen i hög grad påkallade, om vederbörande befattningshavare i sin tjänst nödgas vistas på norskt område inte skall utsättas för retrakasserier. Det torde heller inte anses uteslutet, att en utelämnad beivran av det skedda av de tyska polismännen tolkas på så sätt, att svenska medborgare, även om de befinnas i sitt land i tjänst, vilken förrättas korrekt efter mellan båda länderna träffad överenskommelse, kan behandlas efter nämnda polismäns godtycke.

Avdelningen får sålunda hemställa, att förvaltningen på de vägar, som kunna befinnas lämpliga och framkomliga föranstaltas nödigt skydd för den svenska järnvägspersonal, vilken vid utövar av sin tjänst är nödsakad vistas inom norskt område.

Møllerud den 15/10 1942

För Svenska Järnvägsmannaförbundets avd. nr 299
Ernst Svensson

Vidimeras:

T. Dahlström *A. Björkebo*